

PREZESA URZĘDU LOTNICTWA CYWILNEGO

z dnia 30 września 2010 r.

w sprawie zdarzenia lotniczego Nr 298/07

Na podstawie § 31 ust. 2 rozporządzenia Ministra Transportu z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie wypadków i incydentów lotniczych (Dz. U. z 2007 r. Nr 35, poz. 225), w związku z zarządzeniem nr 14 Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawie wprowadzenia klasyfikacji grup przyczynowych zdarzeń lotniczych (Dz. Urz. ULC z 2006 r. Nr 10, poz. 43) ogłasza się, co następuje:

1. Wypadku lotniczy, który wydarzył się w dniu 14 lipca 2007 r., na spadochronie PD-230, na którym pierwszy skok wykonywał uczeń-skoczek, lat 36, klasyfikuję do kategorii:

„Czynnik organizacyjny”

w grupach przyczynowych: **„Obsługa techniczna – O10”**

oraz **„Standardy, kontrole, audyty – O3”**.

2. Opis okoliczności wypadku lotniczego:

Ośrodek Szkolenia Lotniczego, zorganizował skoki spadochronowe, po raz pierwszy od momentu uzyskania certyfikatu. W grupie skoczków spadochronowych znajdowali się uczniowie, którzy mieli wykonać pierwszy skok ze spadochronem. Od godziny 10.45 rozpoczęły się przygotowania do wykonania skoków spadochronowych przez uczniów. W trakcie przygotowania do skoków spadochronowych, uczniowie założyli kombinezony oraz spadochrony, które zostały pobrane z wieszaka, który znajdował się w układalni spadochronów. Następnie uczniowie zostali sprawdzeni i wyposażeni w kaski, wysokościomierze i radiotelefony. Kierownik skoków wyznaczył kolejność w jakiej poszczególne osoby miały opuszczać pokład samolotu, a także podał miejsce i warunki do lądowania. Około godziny 11.15 skoczkowie udali się do samolotu, w tym grupa trzech uczniów. Samolot wystartował i po osiągnięciu wysokości zrzutu, to znaczy 1500 m AGL, wyrzucający (instruktor-E) po naprowadzeniu samolotu nad punkt zrzutu, podał uczniom-skoczkom komendę przygotowania się do skoku. Następnie na komendę, jako pierwszy wyskoczył uczeń-B. Po kilku sekundach wyskoczył drugi uczeń-A. Wyrzucający wraz z instruktorem-D obserwowali przebieg skoku. Zauważyli, że nie nastąpiło zainicjowanie otwarcia spadochronu głównego ucznia-A. Uczeń-A spadał w niestabilnej sylwetce. Gdy uczeń-A był na bardzo małej wysokości, kierujący zaobserwował rozpoczęcie procesu otwarcia spadochronu. Kierujący skokami spadochronowymi, nie był w stanie określić wówczas, czy otwierał się spadochron główny, czy zapasowy. Zainicjowanie otwarcia spadochronu odbyło się na zbyt małej wysokości, nie pozwalającej na otwarcie w pełni czaszy spadochronu. W wyniku zderzenia się ucznia-A z ziemią, uczeń- poniósł śmierć na miejscu.

3. Przyczyna wypadku lotniczego:

Państwowa Komisja Badania Wypadków Lotniczych, zwana dalej „PKBWL”, ustaliła, że przyczynami wypadku lotniczego były:

- zablokowanie możliwości otwarcia spadochronu głównego poprzez równoległe zainstalowanie dwóch systemów otwarcia: „na linę” i „na uchwyt”;
- nie wykrycie podczas sprawdzenia ucznia-skoczka przed skokiem zainstalowanego uchwytu wyzwającego spadochronu głównego;
- błąd techniki skoku polegający na zainicjowaniu otwarcia spadochronu zapasowego na zbyt małej wysokości.

Okoliczności sprzyjające zaistnieniu wypadku:

Technika

- 1) Brak automatu zabezpieczającego AAD (Automatic Activation Device) zamontowanego w spadochronie zapasowym.
- 2) Zastosowanie:
 - a. niewłaściwego uchwytu wyzwalającego spadochronu głównego;
 - b. liny desantowej wyposażonej w podwójne zawleczki, co spowodowało zakrycie linki uchwytu wyzwalającego.
- 3) Niewystarczająca wiedza osób prowadzących obsługę techniczną, co spowodowało odejście od zaleceń producentów spadochronów i ich podzespołów.

Organizacyjne

- 4) Brak faktycznego nadzoru instruktorskiego nad uczniem-skoczkim A, podczas skoku zakończony wypadkiem.
- 5) Brak jednoznacznego poinformowania instruktorów i uczniów-skoczków przez kierownika szkolenia, kto sprawuje bezpośredni nadzór nad poszczególnymi uczniami, podczas skoku.
- 6) Niewielkie doświadczenie instruktorskie osób, które wykonywały czynności instruktorów i niewłaściwe sprawowanie nadzoru nad tymi osobami;
- 7) Brak wystarczającej wiedzy i doświadczenia kierownika szkolenia w zakresie kontroli osób funkcyjnych, stosowania procedur i zasad współdziałania osób w złożonej działalności lotniczej.
- 8) Brak jednoznacznych procedur działania Ośrodka OLIMPIC Skydive sp. z o.o., wynikający z niewłaściwego przeprowadzenia weryfikacji treści dokumentów operacyjnych Ośrodka.
- 9) Przeprowadzenie procesu certyfikacji Ośrodka OLIMPIC Skydive sp. z o.o. w sposób nierzetelny przez wszystkich uczestników tego procesu.
- 10) Niewłaściwa organizacja skoków spadochronowych w Ośrodku OLIMPIC Skydive sp. z o.o., wynikająca z braku współpracy pomiędzy uczestnikami działalności, w szczególności układaczami a instruktorami pobierającymi ułożone spadochrony dla uczniów-skoczków, kierownikiem biura a kierownikiem skoków i kierownikiem szkolenia.

4. Zalecenia profilaktyczne PKBWL:

Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego:

4.1. Zalecenie numer: 2010-005

Dokonać sprawdzenia spełniania przez:

- a. kierownika szkolenia,
- b. instruktorów: D i E,
- c. mechaników: szefa układaczy i układacza,

warunków związanych z poziomem wiedzy niezbędnym do posiadania licencji i świadectw kwalifikacji oraz uprawnień do nich wpisanych, poprzez przeprowadzenie stosownych egzaminów.

4.2. Zalecenie numer: 2010-007

Opracować procedurę certyfikacji/dopuszczenia do wykonywania działalności szkoleniowej ośrodków szkolenia spadochronowego adekwatną do rodzaju planowanej/prowadzonej działalności, uwzględniającą między innymi minimalne warunki jakie muszą spełniać osoby prowadzące certyfikację/kontrolę takich ośrodków. W razie konieczności przygotować zmiany w przepisach, które umożliwią prawidłowe przeprowadzanie takich procesów.

- 4.3. Zalecenie numer: 2010-006**
Opracować procedurę certyfikacji/dopuszczenia do wykonywania działalności szkoleniowej ośrodków szkolenia spadochronowego adekwatną do rodzaju planowanej/prowadzonej działalności, uwzględniającą między innymi minimalne warunki jakie muszą spełniać osoby prowadzące certyfikację/kontrolę takich ośrodków. W razie konieczności przygotować zmiany w przepisach, które umożliwią prawidłowe przeprowadzanie takich procesów.
- 4.4. Zalecenie numer: 2010-007**
Należy uzupełnić zapis punktu 4.1.7 Załącznika 4 *Spadochrony* Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 kwietnia 2005 r. w sprawie wyłączenia zastosowania niektórych przepisów ustawy - Prawo lotnicze do niektórych rodzajów statków powietrznych oraz określenia warunków i wymagań dotyczących używania tych statków, o część odnoszącą się do procedur związanych z wydawaniem i obsługą sprzętu spadochronowego przeznaczonego dla ucznia-skoczka.
- 4.5. Zalecenie numer: 2010-008**
Należy uzupełnić zapis punktu 4.4.2. Załącznika 4 *Spadochrony* Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 kwietnia 2005 r. w sprawie wyłączenia zastosowania niektórych przepisów ustawy - Prawo lotnicze do niektórych rodzajów statków powietrznych oraz określenia warunków i wymagań dotyczących używania tych statków, o wymóg wskazania w liście załadowczej spadochronu głównego, który będzie używany do skoku przez ucznia-skoczka.
- 4.6. Zalecenie numer: 2010-009**
Przeanalizować proces zdobywania i uznawania uprawnień instruktora spadochronowego z uwzględnieniem i rozróżnieniem *specjalizacji* AFF, szkolenia metodą „na linę”, itp., biorąc pod uwagę istniejące w innych państwach rozwiązania w tym zakresie.
- 5. Działania naprawcze i zalecenia profilaktyczne Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego:**
- 5.1** Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego decyzją z dnia 13 sierpnia 2007 r. zawiesił świadectwo kwalifikacji skoczka spadochronowego oraz cofnął upoważnienie do odbycia nadzorowanej praktyki lotniczej (w opisie okoliczności wypadku przedstawiony jako instruktor E).
- 5.2** Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego decyzją z dnia 27 października 2009 r. zawiesił ważność certyfikatu Ośrodkowi Szkolenia Lotniczego OLIMPIC-Skydive Sp. z o.o., do czasu usunięcia niezgodności, stwierdzonych podczas audytu. Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego decyzji nadał rygor natychmiastowej wykonalności.
- 5.3** Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego decyzją z dnia 18 grudnia 2009 r. utrzymał w mocy decyzję z dnia 27 października 2009 r., gdyż w ustalonym terminie nie zostały usunięte niezgodności, które były podstawą do zawieszenia ważności certyfikatu Ośrodka Szkolenia Lotniczego.
- 5.4** W celu wyjaśnienia, czy obsługa techniczna wykonywana przez mechanika spadochronowego zagraża bezpieczeństwu ruchu lotniczego, zastosowano dyspozycję przepisu art. 100 ust. 1 pkt 3 ustawy - Prawo lotnicze, który stanowi, iż Prezes ULC może zawiesić licencję (świadectwo kwalifikacji) lub wynikające z niej niektóre uprawnienia. W związku z powyższym Prezes ULC w dniu 10 sierpnia 2010 r. wszczął postępowanie w sprawie zawieszenia świadectwa kwalifikacji mechanikowi wykonującemu obsługę zestawu spadochronowego.

- 5.5 Przeprowadzono audyt wewnętrzny w ULC w zakresie przeglądu procedur prowadzenia certyfikacji ośrodków szkolenia lotniczego z uwzględnieniem, między innymi minimalnych warunków, jakie muszą spełniać osoby prowadzące certyfikację takich ośrodków. W dniach 27-28 września 2010 r. audytor zewnętrzny przeprowadził szkolenie z inspektorami w zakresie technik audytowania, procedur certyfikacji ośrodków szkolenia lotniczego.
- 5.6 Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego uznał, że dalsze rozbudowywanie zasad nadzoru, uszczegółowianie przepisów, dalsze ograniczenia nie przynoszą oczekiwanych rezultatów, dlatego mając na uwadze uproszczenie systemu, powołał zespół roboczy w ramach ULC, w celu dokonania przeglądu zapisów Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 kwietnia 2005 r. w sprawie *wyłączenia zastosowania niektórych przepisów ustawy – Prawo lotnicze do niektórych rodzajów statków powietrznych oraz określenia warunków i wymagań dotyczących używania tych statków.*
- 5.7 Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego zwraca uwagę środowisku lotniczemu, w szczególności organizatorom szkolenia lotniczego, że otrzymanie certyfikatu ULC nie zwalnia z odpowiedzialności za spełnianie wymagań bezpieczeństwa lotniczego przez cały okres obowiązywania certyfikatu.

PREZES
Urzędu Lotnictwa Cywilnego

Grzegorz Kruszyński